

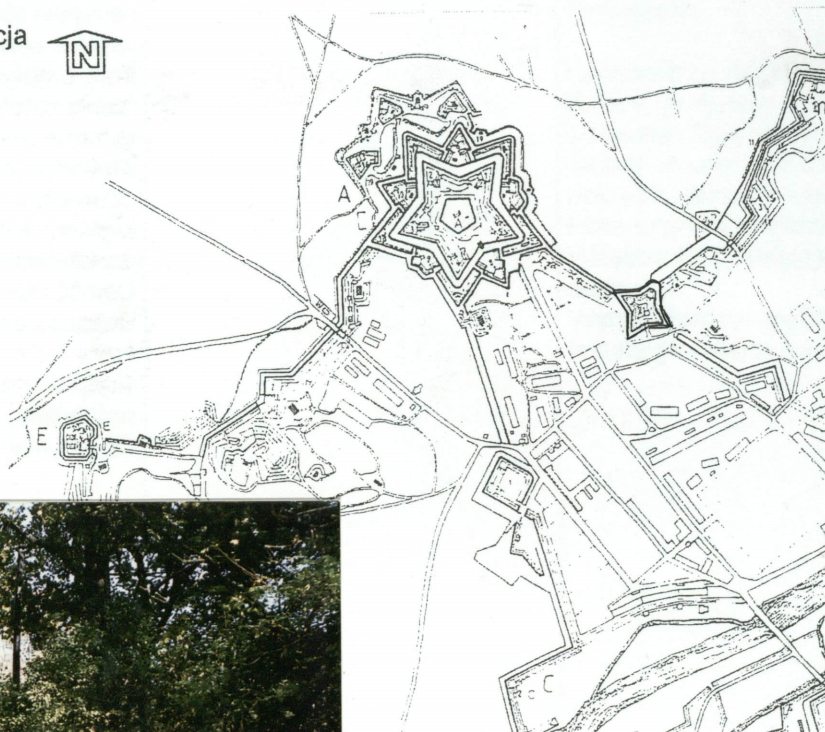
1. Obiekt
TWIERDZA NYSA – FORT BOMBARDIERÓW

2. Czas powstania
1745

3. Miejscowość

NYSA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

nr hipoteczny obręb Nysa – Miasto – Radoszyn
ark. 11 dz. nr 1/20

5. Przynależność administracyjna:

województwo Opolskie
powiat Nyski
gmina Nysa

6. Poprzednie nazwy miejscowości:

Neisse
Bombardierfort, Mała Gwiazda,
Fort Westerplatte

7. Przynależność administracyjna:

przed 1.01. 1999
województwo Opolskie
gmina Nysa

8. Właściciel i jego adres

Gmina Miejska w Nysie;

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

Nr

data

Fot. 1. Fort Bombardierów, Brama Wjazdowa – widok od południa

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

w 1742 powstał projekt sygnowany przez Fryderyka II

1745 – budowa pod kierunkiem G.C. Walrave

1865 – budowa schronu prochowni

Przykład dzieła fortyfikacji szkoły staropruskiej z uzupełnieniami szkoły nowopruskiej

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Zlokalizowany w północnej części miasta przy ul. Eichendorfa w centrum obwałowań Kapucyńskich pomiędzy fortem Prusy a obwałowaniami Wysokimi. Zbudowany jest z nasypów ziemnych o skarpach licowanych cegłą a w narożach ostrzy ciosami piaskowca. Fort o narysie kleszczowym, założony na rzucie czteroramiennej gwiazdy z północnym ostrzem lekko zaokrąglonym.

Elewacje lekko nachylonych skarp ceglane z ciosowymi narożnikami od góry zakończone kamienną rolką i resztkami nasypów przedpiersia.

Całość otoczona jest suchą fosą. Pośrodku kleszcza południowego znajduje się wejście z kratą fortem flankowane dwiema ceglanymi sklepionymi kolebkowo kazamatami (wartowni i prochowni)

Obiekt posiada instalację elektryczną

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne obronne	17. Użytkowanie obecne warsztat samochodowy
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Fundamenty w stanie dobrym. Ściany zewnętrzne – w stanie średnim, uszkodzone lico skarp kleszcza, niewielkie uszkodzenia w partiach ciosowych narożników. Ściany wewnętrzne i sklepienia w stanie dobrym, pokrycie ziemne i wały przedpiersia mocno zdeformowane Fosa szyjowa częściowo zasypała. Wnętrza fosy i skarpy murów silnie zarośnięte krzewami i samosiewami drzew. Wyposażenie – zachowana kratka forteczna bramy szyjowej Instalacje - elektryczna</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <ul style="list-style-type: none"> - Wpis do rejestru zabytków, - Usunięcie z terenu fosy i skarp krzewów i drzew, - Usunięcie z terenu fortu substandardowych baraków, śmieci i złomu, - Przywrócenie profili ziemnych przedpiersi strzeleckich i artyleryjskich, - Znalezienie dla fortu nowej funkcji, z możliwością wprowadzenia nowej kubatury. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

W. Dumbky „Die Deutschen Festungen 1871 – 1914“, Frankfurt 1987;

A. Klose „Festung Neisse“, Hagen 1980;

E. Małachowicz, A. Stupak „Nowożytnie fortyfikacje Twierdzy w Nysie” – maszynopis 1986, zbiory WKZ Opole;

M. Małachowicz „Konserwatorskie Studium Ochrony i Zasad Zagospodarowania Zespołu Pofortecznego w Formie Ochrony Obszarowej – Forteczny Park Kulturowy Twierdza Nysa” – maszynopis 2000, WKZ Opole;

R. Wagner „Grundriss der Fortifikation“, Berlin 1870;

M. Małachowicz – „Nysa studium koncepcyjne, zagospodarowania i rewaloryzacji Fortu Bombardierów w Nysie” - maszynopis

25. Opracował

tekst Maciej Małachowicz

plany i rysunki Maciej Małachowicz

zdjęcia fotograficzne Maciej Małachowicz

MS 2002

miejsce przechowywania negatywów Wrocław ul. Orłowskiego 11

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW
PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne fotograficzna (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

nr 1. Rysunek pomiarowy

nr 2. Fotografie

nr 3. Fotografie

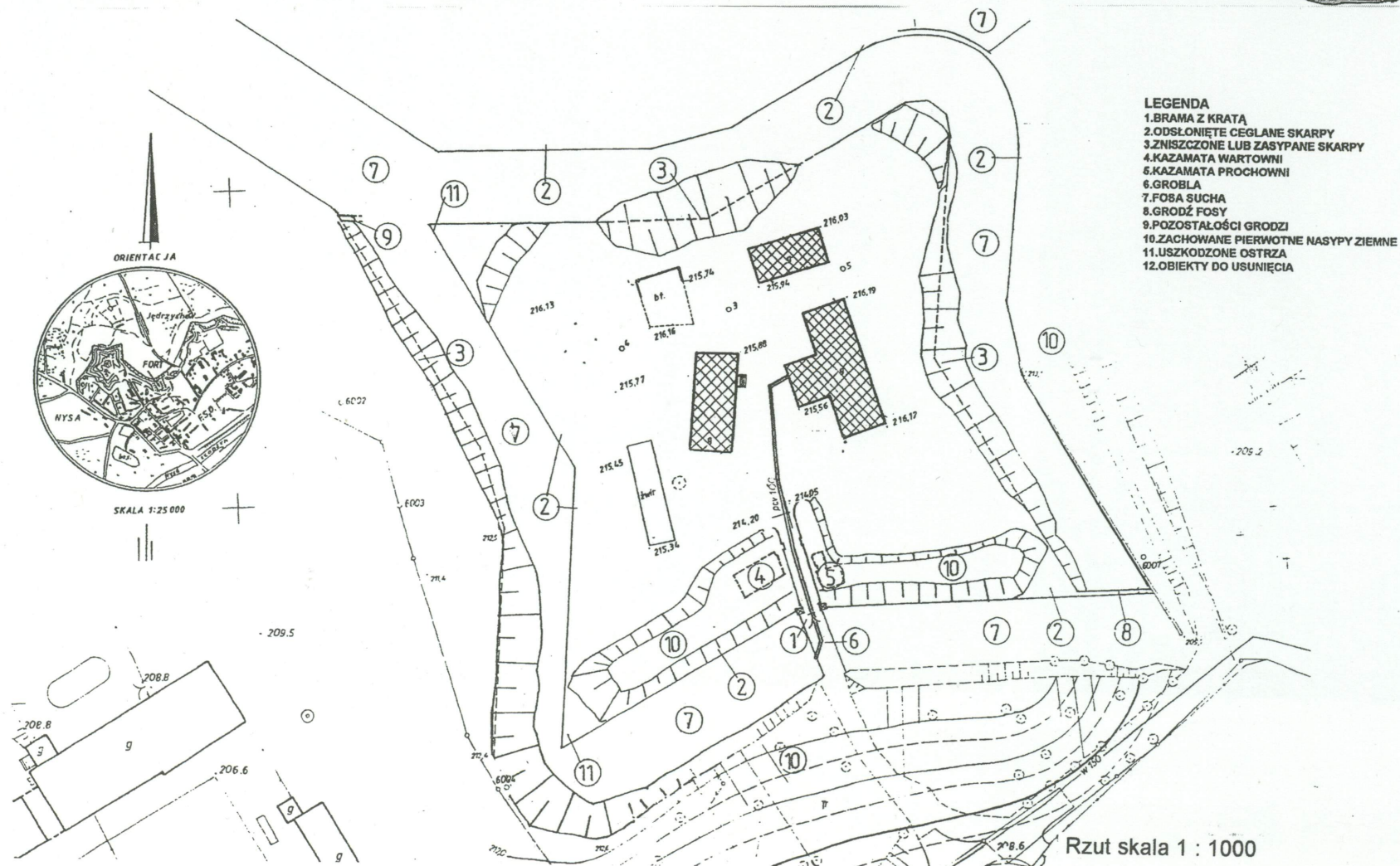
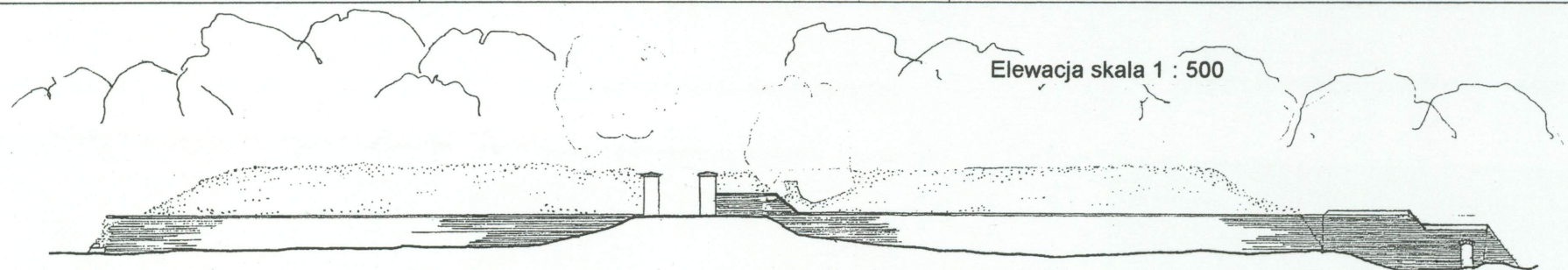

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	
--------------------------------	--

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

TWIERDZA NYSA – FORT BOMBARDIERÓW

RYSUNEK POMIAROWY

1. Miejscowość, gmina, województwo

NYSA, GMINA NYSA, WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

TWIERDZA NYSA – FORT BOMBARDIERÓW

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

FOTOGRAFIE, fot. M. Małachowicz

Fot. 2

Wnętrze fortu, szyja bramna – widok od pñ.

Fot. 3

Kazamata wartowni – widok wnętrza

Fot. 4

Zejsćie do schronu prochowni – widok wnętrza

1. Miejscowość, gmina, województwo	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
NYSA, GMINA NYSA, WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	TWIERDZA NYSA – FORT BOMBARDIERÓW	FOTOGRAFIE, fot. M. Małachowicz

Fot. 5
Wnętrze fosy suchej - widok od płd. zach.

Fot. 6
Narożnik płd.zach. sajlantu fortu – widok od zachodu

Fot. 7
Grodza fosy suchej – widok od płd. zach.

